

Nr 15.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen om val till riksdagen, m. m.

Till konstitutionsutskottet ha båda kamrarna den 15 april 1953 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 213, vari Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 8 april 1953, föreslagit riksdagen att antaga följande

1) **Förslag**

till

Lag

**angående ändring i lagen den 26 november 1920 (nr 796)
om val till riksdagen.**

Härigenom förordnas, att i lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen skall efter 90 § införas en ny, såsom 90 a § betecknad paragraf av följande lydelse.

90 a §.

För Stockholm skall vad i denna lag stadgas i avseende å magistrat i stället i tillämpliga delar gälla om en valnämnd av fem inom staden boende personer, vilka utses för fyra år. Ordföranden i denna nämnd jämte suppleant för honom förordnas av överståthållarämbetet. De fyra ledamöterna jämte lika antal suppleanter väljas av stadsfullmäktige å tid, då val till befattningar inom staden eljest anställes. Vad i 33—36 §§ i övrigt är stadgat i avseende å valnämnd å landet skall äga motsvarande tillämpning å valnämnd i Stockholm.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954, dock att för den första fyraårsperioden ordförande i valnämnden och suppleant för honom skola förordnas av överståthållarämbetet före den 1 januari 1954 samt ledamöter och suppleanter i valnämnden skola utses av stadsfullmäktige vid sammanträde i december månad 1953.

2) **Förslag**

till

Lag

om ändrad lydelse av 63 § kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253)

Härigenom förordnas, att 63 § kommunala vallagen den 6 juni 1930¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

63 §.

Val i ————— för staden.

Beträffande Stockholm skall vad i denna lag stadgas i avseende å magistrat gälla om den valnämnd, som enligt lagen om val till riksdagen skall finnas för staden, dock att vad i 34 och 42 §§ stadgas i fråga om magistrat i stället skall gälla om överståthållarämbetet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954.

3) **Förslag**

till

Lag

angående ändrad lydelse av 13 § tredje stycket och 14 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 13 § tredje stycket och 14 § lagen den 15 juni 1935 om kommunalstyrelse i Stockholm² skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

13 §.

Om indelning i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets   Om indelning i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje val-

¹ Senaste lydelse av 63 § se SFS 1932:272 (jfr SFS 1942:177).

² Senaste lydelse av 13 § se SFS 1936:77 och av 14 § se SFS 1942:178.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

äga, efter därom av magistraten uppgjort förslag, stadsfullmäktige göra framställning hos överståthållarämbetet. Utan föregående framställning må överståthållarämbetet förordna om sådan indelning, sedan tillfälle beretts stadsfullmäktige att avgiva yttrande i ärendet. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av det kalenderår, under vilket beslutet skall träda i tillämpning.

krets äga stadsfullmäktige göra framställning hos överståthållarämbetet. Utan föregående framställning må överståthållarämbetet förordna om sådan indelning, sedan tillfälle beretts stadsfullmäktige att avgiva yttrande i ärendet. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av det kalenderår, under vilket beslutet skall träda i tillämpning.

14 §.

Om valdistrikt och valdag samt vals kungörande, förrättande och avslutande så ock om förfarandet, när stadsfullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, stadgas i kommunala vallagen; dock att kungörelse skall offentligen anslås å rådhuset och införas i den tidning, däri överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

Om valdistrikt och valdag samt vals kungörande, förrättande och avslutande så ock om förfarandet, när stadsfullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, stadgas i kommunala vallagen; dock att kungörelse skall offentligen anslås inom valnämndens lokaler och införas i den tidning, däri överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954.

4) F ö r s l a g till L a g

angående ändrad lydelse av 5, 10 och 11 §§ lagen den 6 juni 1930
(nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Härigenom förordnas, att 5, 10 och 11 §§ lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse i Stockholm¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 11 § se SFS 1942: 179.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

5 §.

Kyrkofullmäktiges antal — — — — — utser 30—40.

Kyrkostämman besluter, med iakttagande av vad nu är sagt, huru många kyrkofullmäktige skola utses för församlingen. Om beslutet skall *magistraten* ofördröjligen underrättas.

Kyrkostämman besluter, med iakttagande av vad nu är sagt, huru många kyrkofullmäktige skola utses för församlingen. Om beslutet skall *överståthållarämbetet* ofördröjligen underrättas.

10 §.

För val — — — — — inom valkrets.

Vid valkretsindelning — — — särskilda valkretsarna.

Om indelning i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets äga, efter därom av kyrkorådet uppgjort förslag, kyrkofullmäktige göra framställning hos *magistraten*. Utan föregående framställning må *magistraten* förordna om sådan indelning, sedan tillfälle beretts kyrkofullmäktige att avgiva yttrande i ärendet. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av det kalenderår, under vilket beslutet skall träda i tillämpning.

Om indelning i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets äga, efter därom av kyrkorådet uppgjort förslag, kyrkofullmäktige göra framställning hos *överståthållarämbetet*. Utan föregående framställning må *överståthållarämbetet* förordna om sådan indelning, sedan tillfälle beretts kyrkofullmäktige att avgiva yttrande i ärendet. Beslut om indelning i valkretsar skall meddelas senast två månader före ingången av det kalenderår, under vilket beslutet skall träda i tillämpning.

11 §.

Om valdistrikt och valdag samt vals kungörande, förrättande och avslutande så ock om förfarandet, när kyrkofullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, stadgas i kommunala vallagen; dock att annat än allmänt val skall äga rum å sön- eller helgdag som bestämmes av *magistraten*, samt att kungörelse skall offentlig anslås å *rådhuset* och införas i den tidning, däri *överståthållarämbetets* kungörelser vanligen intagas.

Om valdistrikt och valdag samt vals kungörande, förrättande och avslutande så ock om förfarandet, när kyrkofullmäktig avgår före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, stadgas i kommunala vallagen; dock att annat än allmänt val skall äga rum å sön- eller helgdag, som bestämmes av *överståthållarämbetet*, samt att kungörelse skall offentlig anslås *inom valnämndens lokaler* och införas i den tidning, däri *överståthållarämbetets* kungörelser vanligen intagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1954.

Beträffande motiveringen för lagförslagen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet.

Stockholms magistrat har, i likhet med övriga magistrater, i åtskilliga hänseenden att taga befattning med allmänna val, såväl kommunala val som val till riksdagens andra kammare. Sålunda handhar magistraten en stor del av förberedelserna för valet, leder själv eller genom sina deputerade själva valförrättningen samt verkställer slutligen såvitt angår kommunala val också sammanräkningen; denna ankommer vid andrakammarval på överståthållarämbetet (i andra städer länsstyrelsen). På grund av att valbestyren under valår ansetts vara till avsevärt hinder för magistratens rådhusrättens verksamhet i övrigt, i första hand den dömande verksamheten, har från Stockholms stads och magistratens sida initiativ tagits för att befria magistraten från dess befattning med valen. Stockholms stadsfullmäktige har vid sammanträde den 16 mars 1953 godkänt ett av en kommunal kommitté (benämnd stadskollegiets rådhusrättskommitté) framlagt förslag i denna riktning ävensom beslutat i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla att härför erforderliga författningsändringar måtte genomföras.

I propositionen lämnas till en början en redogörelse för de bestämmelser, som reglera Stockholms magistrats befattning med allmänna val.

Därefter redogöres, med ledning av en promemoria upprättad av stadskollegiets rådhusrättskommitté, för den *betydelse ur arbetssynpunkt* som magistratens nuvarande befattning med valbestyren har för magistraten. Av redogörelsen framgår bl. a. följande. Förslag till *valkretsindelning* vid stadsfullmäktigval samt *valdistriktsindelning* vid allmänna val överhuvudtaget upprättas regelmässigt genom magistratens försorg. Likaledes upprättas genom magistratens försorg förslag till *valkretsindelning* vid kyrkofullmäktigval, vilket förslag därefter förelägges magistraten för fastställelse. Arbetet med upprättande av dessa förslag utföres efter samråd med magistratsrådmannen av en assessor från rådhusrätten och brukar i regel taga i anspråk omkring en vecka, stundom två, varje vår. Det förberedande arbetet med granskningen av anmärkningar mot *röstlängden* skötes under valår av magistratsrådmannen med biträde av en av de två assessorer från rådhusrätten, vilka från mitten eller första hälften av juli äro helt upptagna av valbestyr. Under år, då val icke hållas, utföres arbetet i fråga av magistratsrådmannen. För prövning av anmärkningarna sammanträder en delegation ur magistraten. Prövningen brukar taga en kväll i anspråk. — I fortsättningen behandlas endast åtgärder, som vidtagas under valår; valarbetet under övriga år är — bortsett från efterträdarsammanräkningar — i stort sett avslutat i och med att *röstlängden* justerats. — Sedan *röstlängden* justerats och vallokal för varje distrikt fastställts, påbörjas för magistratens del det huvudsakliga arbetet med s. k. *röst kort*, som magistraten på grund av beslut av stadsfullmäktige har att utsända till samtliga

röstberättigade. Röstkort innehåller meddelande om att vederbörande äger rösträtt vid det val som förestår samt uppgift å den vallokal, i vilken röstningen skall äga rum. Till en början utföres det på magistraten ankommande arbetet av nyss nämnda assessorer med hjälp av eventuellt ytterligare någon befattningshavare, men efter första veckan i augusti, då korten vanligen äro färdigtryckta å såväl adress- som textsidan, vidtar kollationering av dem, innefattande även bortgallring av ett stort antal kort, vilket brukar kräva minst tre veckors arbete av — under 1952 — åtta för ändamålet anställda personer. Efter kollationeringen distribueras röstkortet. Antalet utsända röstkort uppgick 1952 till omkring 540 000. I stort sett bedrivs arbetet med utfärdande av röstlängdsutdrag parallellt med arbetet å röstkortet. Magistraten biträdes härvid av mantalsverket, som med anlitande av det ena exemplaret av röstlängden utfärdar över hälften av de omkring 18 000 utdrag, som utfärdas varje valår, företrädesvis under månaden närmast före valet. Arbetet med dessa utdrag är synnerligen tidskrävande och omständligt. Bestyren med själva valförrättningen ta sin början redan på våren under valåret. Dessa bestyr innefatta en mångfald administrativa göromål, berörande personer, som skola tjänstgöra som valförrättare, ävensom valtryck, vallokaler, promemorior m. m. Vid riksdagsmannaval verkställs i förväg kontroll över att partiernas å valsedlarna upptagna kandidater äro valbara, varjämte valbarhetsintyg utfärdas. De år, då allmänna kommunalval förrättas, vidtager, sedan stadsfullmäktigvalet avslutats, en veckas efterarbete, förberedelser för röstsammanräkning samt förberedelser för kyrkofullmäktigvalet, som äger rum en månad efter stadsfullmäktigvalet. Röstsammanräkningen efter dessa båda kommunala val påbörjas alltid å åttonde dagen efter respektive val och pågår i ungefär två veckors tid. Med röstsammanräkningen äro 5—6 av rådhusrättens jurister sysselsatta, biträdda, såvitt angår stadsfullmäktigval, av 25—30 manuella räknare, som anställas bland personal utanför magistraten och rådhusrätten. Vid röstsammanräkningen efter kyrkofullmäktigval kräves ett något mindre antal räknare. Under tiden närmast efter varje kommunalval och även under tiden för själva röstsammanräkningen pågår ett mycket tidsödande arbete med kontroll av att de å valsedlarna upptagna kandidaterna äro valbara ävensom en hel del övrigt efterarbete. Arbetet med röstkort, röstlängdsutdrag, valförrättningen och röstsammanräkningen utföres under ledning av eller efter samråd med magistratsrådmannen.

Sedan i propositionen redogjorts för vissa tidigare framställningar i ämnet, erinras om att 1946 års *kommunallagskommitté* behandlat frågan om en avveckling av magistratens kommunala uppgifter, nämligen i sitt betänkande nr III (SOU 1952: 14), och därvid anfört bland annat (s. 177):

Om såsom kommittén föreslagit magistratens befattning med de uppgifter, som enligt lagen om kommunalstyrelse i stad tillkomma denna, skall upphöra, synes det önskvärt att även frågan om en överflyttning av magistratens befattning med valen och av dess nuvarande statligt administrativa uppgifter upptages till prövning. Enligt kommitténs uppfattning bör i ma-

gistratsstäderna, såsom redan nu är fallet i landsrättsstäderna och övriga kommuner, en fullständig skilsmässa mellan förvaltning och rättsskipning åvägabringas, den nuvarande magistratsinstitutionen avvecklas och rättsväsendet övertagas av staten. Då en utredning av nu förevarande frågor icke kan anses ingå i kommitténs uppdrag, har kommittén ej haft anledning framlägga något förslag härom. Inom kommittén har emellertid diskuterats olika vägar för en slutlig avveckling av magistraten.

Vad angår magistratens befattning med valen har kommittén därvid funnit att valbestyren även i magistratsstäderna böra övertagas av valnämnder. I samband härmed böra för hela riket i huvudsak enhetliga bestämmelser om valförrättningsorgan antagas.

I sin i det föregående nämnda promemoria har *stadskollegiets rådhusrättskommitté* uttalat sig för att valbestyren överflyttades från magistraten till andra organ och vidare — med hänsyn till den särställning, som Stockholms magistrat, såvitt angår dess kommunala och statligt administrativa uppgifter, intoge i förhållande till rikets övriga magistrater, och till omfattningen av de med valen i huvudstaden förknippade göromålen — förordat att en överflyttning av valbestyren redan nu borde komma till stånd utan avvaktande på en allmän lösning för samtliga magistratsstäders vidkommande av motsvarande problem.

Kommittén erinrade om vad kommunallagskommittén yttrat därom att valbestyren även i magistratsstäderna borde övertagas av valnämnder och anförde att man syntes med ganska stor säkerhet kunna utgå från att detta bleve den lösning statsmakterna komme att välja i fråga om valbestyrens handhavande vid en reform innebärande magistraternas avskaffande som statligt administrativa organ. En provisorisk reform för Stockholms vidkommande borde då tydligen följa samma linjer.

Kommittén tillade, att det vore uppenbart, att i en stad av Stockholms storlek det organ, som skulle handha valbestyren, måste till sitt förfogande ha ett kansli för administrerande av den vidlyftiga valapparaten. Dessa kansligöromål borde lämpligen anförtros åt ett redan befintligt organ med arbetsuppgifter som ha sammanhang med valbestyren.

Inom kommittén hade från nyss angivna utgångspunkter diskuterats frågan på vilket eller vilka organ valbestyren lämpligen borde överflyttas därast magistraten befriades från befattningen med dessa bestyr.

I fråga om anordnandet av den egentliga valförrättningen har kommittén uttalat sig för att dessa bestyr borde ankomma på en valnämnd. Denna borde, liksom nu är förhållandet med valnämnderna i fögderistäder och landskommuner, få ett dominerande inslag av kommunalvalda ledamöter. Kommittén föreslår, att i Stockholm ordföranden utses av överståthållarämbetet. Ämbetet borde också utse en suppleant för ordföranden. Antalet kommunalvalda ledamöter i valnämnden bör enligt kommittén bli fyra med lika många suppleanter. Mandattiden föreslås både för ordföranden och ledamöterna bli fyra år.

Som valnämndens kansli föreslås mantalsverket skola fungera, emedan detta verk har tillgång till lokaler och personal i den omfattning som

erfordras; för vissa valuppgifter måste under alla förhållanden extra personal anställas. Inom mantalsverket finnas vidare, anför kommittén, tillgängliga skilda sakuppgifter, som äro erforderliga för valbestyrens fullgörande. Eftersom mantalsverket redan nu har åtskilliga delvis synnerligen betungande valtekniska uppgifter, antingen självständigt eller såsom biträde åt magistraten, skulle, enligt vad kommittén framhåller, den föreslagna anordningen följaktligen i betydande omfattning endast innebära en fortsättning av ett redan etablerat sakernas tillstånd.

Magistratens uppgift att fastställa valkretsindelning för kyrkofullmäktigval föreslår kommittén överflyttad på överståthållarämbetet, som därigenom skulle få att besluta i samtliga valkrets- och valdistriktsindelningsfrågor i samband med allmänna val. Ämbetet skulle få samma befattning med valfrågor som länsstyrelserna, vilka besluta i samtliga indelningsfrågor rörande landsbygden och städer under landsrätt. Föreskriften att magistraten skall uppgöra förslag till valkretsindelning för stadsfullmäktigval anser kommittén kunna utgå. Magistratens uppgifter i övrigt synas kommittén utan olägenhet kunna överflyttas på valnämnden, som komme att genom mantalsverket ha tillgång till de befolkningsciffror, som utgöra det väsentliga materialet för indelningen. Stadsfullmäktiges befattning med valkrets- och valdistriktsindelningsfrågor skulle bli oförändrad.

Eftersom röstlängden i Stockholm upprättas genom mantalsverkets försorg har det syntts kommittén lämpligt, att valnämnden (mantalsverket) får svara för att föreskrivna underrättelser till icke röstberättigade utsändas. Skyldigheten att granska inkomna anmärkningar mot röstlängden och meddela beslut över dessa anmärkningar borde överflyttas från magistraten till valnämnden. Kommittén har erinrat om att på landet och i städer under landsrätt granskningen åvilar valnämnden.

Utsändandet till de röstberättigade av s. k. röstkort bör enligt kommittén lämpligen utföras av den myndighet som svarar för den egentliga valförrättningen, d. v. s. valnämnden, eftersom röstkorten måste utfärdas med hjälp av röstlängden och endast en kort tid står till buds för arbetet. Av samma skäl anses jämväl ansvaret för utfärdande av röstlängdsutdrag böra åvila valnämnden.

I fråga om röstsammanräkningen föreslår kommittén, att överståthållarämbetet jämväl verkställer sammanräkning av rösterna vid kommunala val. Kommittén erinrar om att sammanräkning vid val av kommunalfullmäktige och municipalfullmäktige samt av kyrkofullmäktige för församling, bestående av enbart landsbygd eller av landsbygd och stad, verkställas av länsstyrelsen.

Under framhållande av att stadsfullmäktig- och kyrkofullmäktigval skola äga rum under år 1954 föreslår kommittén att omorganisationen genomföres från och med den 1 januari 1954.

Under den kommunala *remissbehandlingen* av rådhusrättskommitténs förslag ha yttranden över detta avgivits av vederbörande kommunala myndigheter ävensom av Stockholms magistrat.

Samtliga hörda myndigheter tillstyrkte därvid i huvudsak förslaget. *Stadsjuristen* förordade att förslaget försåges med en övergångsbestämmelse, som möjliggjorde, att ordförande, ledamöter och suppleanter i valnämnden kunde utses i december 1953.

Såsom inledningvis nämnts beslöto *Stockholms stadsfullmäktige* den 16 mars 1953 på förslag av stadskollegiet att i princip godkänna rådhusrättskommitténs förslag samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att härför erforderliga författningsändringar måtte genomföras.

Överståthållarämbetet förklarade, med överlämnande av stadsfullmäktiges skrivelse, att ämbetet icke ville motsätta sig att förslaget genomfördes.

Departementschefen har anfört:

»Den föreliggande frågan huruvida Stockholms magistrat bör befrias från bestyren med allmänna val gäller ett organisatoriskt problem som omedelbart berör endast Stockholms stad. Spörsmålet har emellertid, såsom också framhållits i ärendet, en allännare bakgrund.

Sedan gammalt åvilar magistraterna åtskilliga administrativa uppgifter av såväl statlig som kommunal natur. Efter hand har utvecklingen, vilken dock ej varit alldeles enhetlig, medfört att magistraternas kommunala uppgifter minskat och blivit av huvudsakligen formell art. På föredragning av chefen för inrikesdepartementet har denna dag beslutats proposition till riksdagen med förslag till ny kommunallag, gemensam för stad och land. Detta förslag innebär bl. a. en slutlig avveckling av magistraternas kommunala uppgifter.

Så småningom har den åsikten alltmera stadgat sig att också magistraternas statligt administrativa uppgifter borde avvecklas. Därigenom skulle öppnas möjlighet att avskaffa själva magistratsorganisationen. Det skäl som i första hand anförts för en sådan reform är att det ur rättskipningens synpunkt måste vara till fördel att upplösa den sammankoppling av förvaltning och rättskipning som råder genom att ett och samma organ är dels såsom magistrat administrativt organ, dels som rådhusrätt domstol. Genom avskaffandet av magistratsorganisationen skulle också en annan trängande reform underlättas, nämligen rådhusrätternas förstatligande. Samtliga nu berörda frågor — avvecklingen av magistraternas statliga uppgifter, avskaffandet av magistratsorganisationen och rådhusrätternas förstatligande — torde kunna komma under utredning inom en mycket nära framtid.

Magistraternas uppgifter enligt vallagarna intar i viss mån en mellanställning mellan deras kommunala och deras statligt administrativa uppgifter. Som framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen förbereder och leder magistrat såväl de kommunala valen som valen till riksdagens andra kammare; dessutom verkställer magistraten röstsammanräkningen vid kommunala val, medan sammanräkningen vid andrakammarval ankommer på länsstyrelsen.

Kommunallagskommittén har i sitt nyssnämnda betänkande uttalat att om magistratens befattning med egentliga kommunala uppgifter skall upphöra,

det synes önskvärt att också frågan om en överflyttning av magistratens befattning med valen upptages till prövning. Enligt kommitténs uppfattning bör i magistratsstäderna, såsom redan nu är fallet i landsrättsstäderna, valbestyren övertagas av valnämnder och i samband därmed för hela riket i huvudsak enhetliga bestämmelser om valförrättningsorgan antagas. Något förslag härom har kommittén emellertid ej framlagt, enär kommitténs uppdrag ej omfattat dessa frågor.

När spørsmålet om en allmän reform beträffande magistraternas befattning med de allmänna valen på detta sätt aktualiserats, kan det tydligen ifrågasättas, om man bör till särskild behandling upptaga samma spørsmål beträffande Stockholm. Stadens myndigheter och överståthållarämbetet har emellertid ansett att förhållandena för Stockholms vidkommande är så särpräglade, att det är väl motiverat att förfara på detta sätt. Jag vill ansluta mig till denna åsikt. Till stöd härför vill jag särskilt anföra — förutom valarbetets särskilt stora omfattning i Stockholm — att Stockholms magistrat redan nu intar en särställning i det att åtskilliga uppgifter, som i andra magistratsstäder åvilar magistraten, i Stockholm lagts på annan myndighet. Även om de förut antydda utredningarna igångsattes inom kort, måste det dock tydligen dröja tämligen lång tid innan en allmän reform beträffande magistraternas valbestyr kan genomföras, särskilt om reformen såsom förut antytts sammankopplas med andra vittutseende frågor.

Det återstår därefter att taga ståndpunkt till frågan huruvida den av staden för dess del beslutade lösningen kan godtagas. Denna innebär i sina huvuddrag att magistratens bestyr med valen överflyttas på en valnämnd, dock att uppgiften att verkställa röstsammanräkning vid kommunala val lägges på överståthållarämbetet. Denna lösning överensstämmer i huvudsak med den som kommunallagskommittén skisserat för en allmän reform. På nuvarande stadium är det givetvis omöjligt att med någon grad av bestämdhet uttala sig om hur den slutliga lösningen blir vid en sådan reform, men mycket talar för att den kommer att ansluta sig till de av kommunallagskommittén uppdragna riktlinjerna. Ur denna synpunkt finner jag således ingen anledning att motsätta mig det för Stockholms vidkommande framlagda förslaget. Jag är emellertid angelägen om att betona att denna lösning endast kan betraktas som ett provisorium utan bindande verkan för en slutlig, allmän reform.

I fråga om detaljerna i förslaget, i den mån dessa är av den beskaffenhet att ståndpunkt därtill behöver tagas i förevarande sammanhang, har jag ej funnit anledning till erinran. Eftersom den nya ordningen torde böra tillämpas från och med 1954 års kommunalval, bör de erforderliga lagändringarna träda i kraft från och med ingången av nämnda år med, i fråga om ändringen i lagen om val till riksdagen, en särskild övergångsbestämmelse av det innehåll som föreslagits av stadsjuristen i Stockholm och jämväl godkänts av stadsfullmäktige.»

Utskottet finner ej anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till propositionen, nr 213, måtte antaga de ovan intagna förslagen till

1) lag angående ändring i lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen;

2) lag om ändrad lydelse av 63 § kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253);

3) lag angående ändrad lydelse av 13 § tredje stycket och 14 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm; samt

4) lag angående ändrad lydelse av 5, 10 och 11 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.

Stockholm den 5 maj 1953.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARLAD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren*, Gustav Emil Andersson, Englund*, Hällgren*, Fritiof Karlsson, Hansson, Sandberg, Damström, Georg Pettersson och Bergström*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, Norén, Swedberg, Jonsson i Haverö, fru Svedberg, herrar Hammar, Bark*, fröken Wetterström* och herr Rimås.

---

* Ej närvarande vid justeringen.